С Т А Н О В И Щ Е

от д-р Жасмин Попова, професор по международно право, международни отношения и право на Европейския съюз в Института за държавата и правото при БАН,
член на научно жури съгласно Заповед № РД 09-29 от 16.04.2018г. на Директора на Института за държавата и правото при БАН за определяне на научно жури за присъждане на образователната и научна степен "доктор" в област на висше образование 3. Стопански, социални и правни науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност : "Международно частно право "
на ас. Цветан Димитров Крумов - докторант в самостоятелна форма на обучение по Международно частно право в секция „международноправни науки" на ИДП-БАН ,
с тема на дисертационния труд:
"Приложимо право към менителница, запис на заповед и чек по българското международно частно право""

Уважаеми членове на научното жури,

След общото представяне на кандидата, включително биографични данни и професионално развитие, които изложих при представянето му в качеството ми на председател на научното жури, настоящото становище ще се концентрира върху анализ на дисертационния труд с оглед преценка на съответствието му с нормативно установените изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор". Все пак, в рамките на общата оценка на кандидата, бих желала да открои и следното обстоятелство :

- По време на предварителното обсъждане на дисертацията в разширен състав на Секцията „Международноправни науки" за допускане до защита, проведено на 27 март т.г. , в рамките на което- след сериозна професионална дискусия и задълбочени коментари от страна на участващите хабилитирани колеги, специалисти по МЧП - единодушно бе поддържано становището, че представеният труд е

годен за защита, бяха направени бележки, целящи усъвършенстване на труда както в структурно отношение, така и в посока допълнително изясняване на някои проблеми. С удовлетворение констатирам, че като цяло предложенията са били приети и отразени в окончателния вариант.

Безсъмнено изборът на темата на дисертацията е мотивиран както от нейната актуалност, така и от практическата й значимост, които са безспорни и не се нуждаят от специална аргументация. Авторът е избрал важна, изключително сложна и като цяло неразработена в България материя със значителни практически импликации. Тъй като в българската правна литература липсва системно монографично изследване , посветено на тази проблематика, представеният труд запълва една празнота.

Предметът на изследването определя конструкцията на труда и съдържанието му. В структурно отношение дисертацията, в обем от 330 страници, включително библиографска справка от 9 стр. обхващаща както относима литература, така и актове на международни организации, се състои от увод, три глави, състоящи се от параграфи, разделени на точки и подточки, и заключение (16 стр.)

В началото на всяка глава се представя и обосновава нейната структура, което спомага за по-добрата систематизация на изложението и улеснява читателя при необходимост да получи информация по конкретен въпрос от изследването.

Уводът поставя проблема, предмет на дисертацията, дефинира целта на изследването и съдържа кратък преглед на международните източници на правна регулация на разглежданите менителнични задължения, националният режим и развитието на отделните национални регламентации на значителен брой държави.

Безспорно достойнство на труда е ясното идентифициране на научноизследователските задачи на автора. Като се отчитат особеностите на определянето на приложимото право при използване на менителничните ефекти, които материализират сложни и динамични отношения във връзка с права и задължения на множество субекти, авторът формулира изследователската теза, която е следвана при анализа на уредбата и предложенията de lege ferenda в дисертацията. Най-общо казано тя е синтезирана до доказване на необходимостта от проста и лесна стълкновителна уредба, обусловена от сложните и динамични отношения при менителничните ефекти, чиято основна цел е правната сигурност и която би следвало да е по-близка до уредбата на вещните права,

отколкото до тази на сделките, независимо че става дума за търговски сделки.

Целта на дисертационния труд е да се анализира в цялост националния правен режим на стълкновителната уредба на менителничните ефекти, в контекста на действащата международноправна регламентация (Женевските конвенции както и други международни източници) и да се направят предложения за подходящо тълкуване и/или за усъвършенстване на действащата уредба.

Първата глава логично е посветена на приложимото право към способността за задължаване по менителнични ефекти, формалната и материалната действителност на менителничните сделки. Глава втора третира въпросите на действието на менителничните задължения – обективната стълкновителна уредба и изборът на приложимо право, както и приложимото право при прехвърляне на менителничните права. Третата глава представя сравнително правен анализ на националните и международни правни средства за упражняване, запазване и защита на менителничните права.

Заключението обобщава научните изводи на автора и предложенията му за усъвършенстване на действащата национална уредба. Тези изводи и предложения съдържат по същество основните научни приноси на дисертационния труд.

Поради ограничения обем на становището няма да се спирам обстойно на отделните приносни моменти в труда, като изцяло приемам дефинирането им от докторанта в приложената справка за приносите.

За пример бих дала следните няколко елемента :

- интерес представлява изложението, посветено на обосноваването на нуждата от ограничително тълкуване на понятието „националност“ по чл.563ТЗ и предложението за промяна на ал.1 на този текст , с цел уеднаквяване на терминологията с тази по КМЧП ;
- Заслужава внимание и изложението, посветено на необходимостта от промяна на критерия за преценка на действителността на сделката , съдържащ се в чл.564, ал.2 ТЗ (от място „на поемане на задължението“ на „мястото на подписване“ ;
- Интересни и оригинални са и разсъжденията за редица неясноти, неточности , пропуски и на места и очевидни грешки в националната уредба, които се препоръчва да се отстранят de lege ferenda

Изследването е актуално, съдържа систематизирана и обстойна информация по темата , и се характеризира с пълнота.
Особено позитивно впечатление прави сериозният сравнителноправен анализ не само на Женевските конвенции, но и на правните уредби на редица европейски държави, САЩ и Интер-американските конвенции. Очевидно е отличното познаване на само на относимите национални и международни нормативни разпоредби, но също и на международната съдебна практика и трудовете на водещи автори в материята. Дълбоките познания и критичното мислене на автора му позволяват да води коректна и обоснована полемика с научни твърдения и тези, като ясно и обосновано излага и аргументира собствените си позиции по разискваните проблеми.

Методиката на изследването включва сравнителноправния, нормативния, телеологическия и системния подходи.

Изследването е предназначено преди всичко за просветената правна аудитория и несъмнено ще бъде полезно четиво за професионалисти в материята на международното частно право и търговското право, както и за всички, които се интересуват от съвременните тенденции в развитието на тези правни отрасли. Да се надяваме , че в бъдещи законодателни промени в материята, предложенията de lege ferenda, съдържащи се в дисертацията, ще бъдат обсъдени.

Стилът на автора е достъпен и работата е прегледно представена. Ползваната литература и международни източници са отразени и цитирани коректно.

Авторът има и още 4 публикации в научни списания и сборници научни трудове на ИДП-БАН – три статии и една студия, свързани с темата на дисертационния труд.

В рамките на вътрешното обсъждане на дисертацията бях формулирала редица препоръки както по отношение на структурата, така и по същество, които са отразени в окончателния вариант.

В заключение , въз основа на гореизложеното и като имам предвид нормативно определените изисквания за присъждане на образователната и научна степен “доктор”, си позволявам да формулирам следното становище:

Рецензираният труд отговаря изцяло на изискванията на чл.6, ал.3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) за присъждане на образователната и научна степен “доктор”. Той представлява цялостно научно изследване,

съдържащо научни резултати, които представляват принос в правната наука. Поставените за разглеждане проблеми са изложени в тяхната пълнота. Освен теоретично значение, изследваната в дисертацията проблематика има сериозно практическо измерение . Представеният труд показва, че докторантът има задълбочени теоретични познания по разглежданата проблематика и в сферата на международното частно право като цяло, както и способност за самостоятелно и критично научно мислене и изследвания.

С оглед на гореизложеното, в качеството ми на член на научното жури по чл.9 от ЗРАСРБ, давам ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА на дисертационния труд на Цветан Димитров Крумов и с убеждение призовавам това жури да му присъди образователната и научна степен "доктор"

София, 30 май 2018г .